Hei!

Lähetän Kuntaliitosta jaoston käytettäväksi lisätietoa sivistys- ja tiedejaoston eiliseen asiantuntijakuulemiseen liittyen.

Laatu- ja tasa-arvorahoitus

Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvorahoituksen väheneminen kuluvaan vuoteen verrattuna voidaan arvioida vaikuttavan siihen, että osaa jo toteutetuista toimenpiteistä ei ole mahdollista toteuttaa kunnissa vuonna 2023. Muutoksen voi odottaa näkyvän henkilöstörakenteessa ja opetusjärjestelyissä. Vuosittain erityisesti perusopetuksessa on totuttu vaihtelevan suuruisen määrärahan turvin valtionavustusrahoituksen saamiseen, joten odotusarvo rahoituksen saamiselle monissa kunnissa on olemassa. Laatu- ja tasa-arvorahoituksen osalta lainsäädäntöä on muutettu siten, että valtionavustusta voidaan jatkossa myöntää enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan. Tämä hillitsee osittain hallinnollista taakkaa ja avustuksen saamiseen liittyvää epävarmuutta. Pysyvä rahoituspohja esityksessä on niukka, 15 miljoonaa euroa vuodelle 2023. Kuntaliitto on aiemmin esittänyt rahoituksen siirtämistä valtionosuusrahoitukseksi, jolloin se olisi vakaata ja pysyväisluonteista ja joustavammin ottaisi huomioon paikalliset, muuttuvat tarpeet ja rahoituksen kohdentamisen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön koronaepidemiasta johtuvan oppimisvajeen paikkaamiseen kohdennettua vuoden 2022 toisen lisätalousarvion 58 milj. euron rahoitusta saa käyttää 31.7.2024 asti. Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemät valtionavustuskriteerit ohjaavat ja rajaavat varsin yksityiskohtaisesti rahoituksen käyttömahdollisuuksia esimerkiksi samalle ajankohdalle tai samanaikaisesti käytettäväksi vastaavan avustuksen kanssa taikka toimintaan, jolla varhaiskasvatuksen tai opetuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa. Avustuksen hakuaika on päättynyt 15.9.2022, joten päätöksiä kunnissa odotetaan lähiaikoina.

Koronapandemian vaikutuksiin myönnetyn rahoituksen käyttömahdollisuuksien osalta on todettava, että kunnat ovat saaneet koronapandemian vaikutusten korvaamiseksi taloudellista tukea valtiolta vuodesta 2020 lähtien. Vuonna 2022 tuki on vähentynyt, mutta vielä epävarma. On kuitenkin myös niin, että koronaepidemiasta saattaa aiheutua vielä ennakoimattomia taloudellisia vaikutuksia. Valtion rahoituksella on vastattu aiheutuneisiin kustannuksiin ja edelleen mm. osaamisvajeen sekä koko väestön hyvinvointivajeen paikkaaminen jatkuu ja aiheuttaa kunnille kustannuksia vielä jälkikäteen.

Liitteenä on Kuntaliiton kooste koronan vaikutuksista kuntatalouteen vuosilta 2020-2021. STM:n välittömät terveysturvallisuuden avustukset, vuoden 2020 peruspalveluiden valtionosuuden ja yhteisöveron korotus ovat olleet yleiskatteellisia. Koronakompensaatiot ovat kertaluonteisia vuosina 2020, 2021 ja 2022. Koska koronasta aiheutuneet taloudelliset vaikutukset ovat olleet osin erilaiset eri kunnissa, peruspalveluiden valtionosuus rahoitusmekanismina ei ole täysin vastannut jokaisen yksittäisen kunnan aiheutuneita kustannuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt eri hallinnonaloille valtionavustusta, joka perustuu raportoituihin, kirjanpidon mukaisiin toteutuneisiin kustannuksiin.

Kuntien talous on ollut varsin vahva vuosina 2020 ja 2021. Kuntien verotulokehitys on ollut positiivista. Valtionosuudet sen sijaan vähenivät huomattavasti, lähes 10 prosenttia. Kuntasektorin koronaepidemiaan liittyvä tukipaketti oli kokonaisuudessaan

edellisvuoden tapaan huomattava, yhteensä vajaa 2,5 mrd. euroa, mikä osaltaan edesauttoi kuntatalouden pysymistä pääosin tasapainoisena.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuusongelma

Kuntaliiton julkaisu varhaiskasvatuksen henkilöstötilanteesta: https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2022/varhaiskasvatuksen-tyontekijoiden-saatavuus-huolettaa-kunnissa. Muistio avautuu sivun linkistä.

Ystävällisin terveisin

Päivi
Päivi Väisänen-Haapanen
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+358 9 771 2800, +358 50 371 8273
@HaapaPaivi
Paivi.Vaisanen-Haapanen@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

KUNTALIITTO | Kommunförbundet